

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 65.

Sobota 9. avgusta 1930.

Leto V.

Italija tudi zgoraj ni edina?

Kralj in vojska zahtevata zaupnike v vladi.

Inozemski listi, zlasti francoski, poročajo o nervoznem razpoloženju v Italiji. Povdarjajo zlasti, da so se vršili pri raznih stankah krvavi izgredi med fašisti in prebivalstvom ter da uhaja vedno več Italijanov čez mejo v Francijo. Italijani so ojačali fašistične obmejne čete ter aretirali mnogo Italijanov, ki so se nahajali v obmejnih krajih, ker so jih osumili, da mislijo pobegniti čez mejo, deloma so jih tudi pobili. V Francijo ne beži samo civilno prebivalstvo, ampak tudi vojaštvo.

Notranje italijanske razmere so povzročile, da Mussolini ne zaupa vsem svojim prefektom in jih zaradi tega izmenjava, s čimer si nakopava le nove sovražnike. Prefektom je imenoval najglavnejše fašiste, sedaj jih pa odstavlja in s tem poganja v opozicijo.

Kraljevi dvor in vojaštvo vidita ta razvoj. Zlasti je generaliteta ljubosumna na fašistično milico in na celotno politiko. Iz tega razloga zahtevata dvor in generaliteta, da sprejme Mussolini dva zastopnika kralja in vojaštva, ki bosta nadzirala fašistično vlado.

Radikalnim fašistom ta umik Mussolinija ni prav všeč. Zato se kujajo, kriče, izdajajo proklamacije, Mussolini pa drži navduševalne govore, ki naj bi rešili zaigrano vlogo. Tako je izdal glavni tajnik fašistične stranke Turatti poziv, v katerem pravi, da morajo biti fašisti pripravljeni, ker fašistična revolucija še ni končana in je treba v osmem letu fašističnega režima skrbeti, da bodo protifašistični elementi, ki dvigajo glave, zadeti z vso silo zakona, in če treba, tudi z mečem.

Ta klic fašizma je klic v obupu. Razkranjanje fašizma, ki je celo v Italiji nenaraven pojav, se bo nadaljevalo in njega dedič bo imel težko nalogo, če bo hotel uvesti v Italijo zopet zdrav demokratičen parlamentarizem.

Na italijansko delavstvo je pa izdalo tudi vodstvo socialistične stranke, ki je sedaj v Parizu, posebno resolucijo, v kateri navdušuje italijansko delavstvo v pričetni borbi proti fašizmu ter obljublja mednarodno podporo socialističnega gibanja.

Kolo časa tare najtrše kamenje zatiranja svobode, ker je to naravni zakon. Zakaj je torej treba takih eksperimentov?

Vrata se odpirajo splošnemu sporazumu.

Opravičevanje sinajske agrarne konference.

V francoskem listu »Temps« razpravlja članek o sinajski konferenci, kjer so sklepale Jugoslavija, Rumunija in Madžarska o žitnem bloku. List poveljuje konferenco, ki se je vršila z regionalnim namenom. Očita ji, da ne bi bilo treba, da ti naporu krenejo preveč v pravcu pretiranega regionalnega protekcionizma, ker bi sicer politika zblizanja zgrešila svoj cilj. Le romunsko-jugoslovanska sporazum, sklenjen ob soglasnosti z Malo antanto, bi utrdil novo politiko, ki je bila sklenjena na zadnji konferenci Male antante.

Premogovna kriza in beda rudarjev.

Anketo je direkcija za šume in rude v zadnjem trenutku odpovedala, vršila pa se je kljub temu, ker so delegati že bili na potu v Sarajevo.

Konferenca, katero je sklicala direkcija za šume in rude v Sarajevu za 28. in 29. julij, je bila odgojena. Ker je pa prišlo obvestilo prepozno, so bili delegati že na potu. Vsled tega se je anketa v okvirju seje Centralnega tajništva delavskih zbornic vseeno vršila. Prisostvoval ji je tudi zastopnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Anketa je prišla soglasno do sledečih zaključkov:

Porast rudarske industrije in delavstva.

Naša rudarska industrija se je v pretečenih letih stalno dvigala. Vzrok je deloma racionalizacija, v glavnem večja produktivnost delovne sile.

Komu v korist?

Rudarji pa niso imeli od te povečane produktivnosti v splošnem nikakih koristi, niti z ozirom na delovni čas, niti v pogledu plač, niti z ozirom na izgraditev njihovih socialnih in zaščitnih ustanov.

Povečana industrija istotako ni vplivala na prodajno ceno premoga. Cene premogu niso padale sorazmerno produkciji.

Obseg krize.

Delna kriza je prizadela približno 1300 kvalificiranih delavcev in sicer: 1. Radi izčrpanosti v delu. 2. Radi nezavarovanja v slučaju brezposelnosti. 3. Radi nepovoljnih ali krivičnih odredb v predpisih o zavarovanju rudarjev v slučaju bolezni, starosti in brezposelnosti. 4. Radi nedovoljenega ali nepravilnega posredovanja dela za brezposelne rudarje.

Kaj je potrebno za izboljšanje tega položaja?

Z ozirom na ta položaj želi rudarska anketa:

1. da kraljevska vlada iz sredstev državnega proračuna ali izvanrednih kreditov za omiljenje brezposelnosti rudarjev votira potrebne zneske;

2. da kralj. vlada ukrene potrebno, da se s točnim izvajanjem odredb socialno političnih zakonov in z zgradbo delavskih stanovanj v rudnikih Srbije stvorijo bolj človeški in življenjski pogoji, da bi bila na ta način mogoča fluktuacija kvalificiranih rudarjev iz Slovenije v te kraje, ki je radi neznosnih razmer otežkočena ali povsem onemogočena;

Kaj bodo prinesle volitve v Nemčiji?

Socialni demokrati edini faktor, ki more odvrniti reakcijo v Nemčiji.

»Berliner Tageblatt« poroča o strankinem kaosu v Nemčiji, ki nudi za državnozbornske volitve 14. septembra žalostne izglede. Snujoča se državna stranka, ki naj bi prevzela in zedinila demokratsko, ljudsko in del nacionalne stranke, ne bo imela realnega pomena. Nasprotja v teh strankah so prevelika. Katoliški centrum se vedno bolj nagiblje na desno (kar je umljivo). Zato nastopajo Hu-

Tako je mnenje francoskega tiska, ki ima interes na Mali antanti in hoče s tem moralno pritiskati, da bi se Čehoslovaška po varšavski agrar. konferenci ne približala Poljski.

3. ker ima zaposlenje naših rudarjev trenutno največ izgledov v inozemstvu, je želeli, da se čimprej zaključi konvencija o reciprocitetnem socialnem zavarovanju s Francijo, kakor tudi z vsemi drugimi državami po vzgledu pogodbe z Nemčijo;

4. da bi se odpravile grobe krivice napram nezaposlenim rudarjem, je nujno, da se takoj izvrši revizija pravilnika o bratovskih blagajnah, zlasti členov 47, 48, 49 in 50, ki določajo, da rudar po 6 mesecih odnosno 6 tednih, odkar je postal brezposeln, izgubi vse pridobljene pravice v blagajni. Rudarju je treba ohraniti njegove pridobljene pravice v zavarovanju;

5. novi rudarski zakon naj predvidi določbo, po kateri so rudarska podjetja dolžna iz čistega dobička izločiti gotove zneske v fond za podpiranje brezposelnih rudarjev. Obstoječe odredbe o pobiranju doklade za borze dela je treba spremeniti v toliko, da podjetniki plačajo večkratni znesek obremenitve rudarja. Tudi v rednih državnih in banovinskih proračunih naj se določijo vsote za podpiranje brezposelnih rudarjev, ki se naj vsako leto izločijo v namenske fondе;

6. želeli bi bilo, da železniška uprava svoja naročila vrši po gotovem načrtu, ki bi omogočal pravilno funkcioniranje produkcije, tako da zaradi neenakih naročil v posameznih mesecih ne bi trpele stotine delavcev z tisoči rodbinskih članov. Pogajanja o dobavnih pogojih za novo dobavno dobo je treba pričeti o pravem času, tako da je v primeru nesporazuma mogoče pravočasno zaposliti rudarje v onih rudnikih, ki sprejemajo naročila;

7. za omogočenje večje porabe in produkcije domačega premoga je želeli, da država daje subvencijo domačim paroplovnim družbam v premožju iz domačih rudnikov, namesto v denarju;

8. glede na krizo in padanje cen, ki je v rudarstvu splošna pojava in glede na kakovost domačega premoga, ki krizo produkcije še povečuje, je mogoče razvoj domačega rudarstva zagotoviti samo tako, da se s predelavo dvigne kakovost domačega premoga in ako se pristopi k predelavi premoga na bencin, koks in druge kemikalije. Tako predelan domači premog bi mogel kriti vse potrebe domačega gospodarstva.

Pred kongresom ogrske socialne demokracije.

Razvoj dogodkov sili stranko k odločnemu nastopu.

Madžarska socialna demokratična stranka bo imela letos svoj kongres prve dni meseca septembra. Kongres stranke bo za socialno demokracijo jako važnega pomena, ker v stranki kakor tudi med madžarskim narodom, izvzemši magnate, narašča nezadovoljnost z Bethlenovim režimom. Socialne in politično-pravne razmere so seveda v glavnem krive nezadovoljnosti. Socialna demokracija je vodila sicer opozicijo v parlamentu in zunaj njega, vendar v mejah, ki so odgovarjale moči stranke in razpoloženju med narodom. Danes so razmere drugačne. V stranki kakor v javnosti sploh se močno pojavlja volja po odločnejši opoziciji in borbi proti sistemu in krivicam. Opravičeno je rekel grof Bethlen, da bi splošna in tajna volilna pravica prinesla absoluten poraz režima.

Spričo takega položaja preveva tudi stranko bojovitejši duh. Grof Bethlen je lani dovolil povrnitev na Ogrsko socialnemu demokratu Ernestu Garamiju, ki je veljal za treznega in zmernega politika. Spoznal je pa, ko se je vrnil domov, da razmere zahtevajo energičnejšo akcijsko politiko in se je danes postavil na stališče skrajne levice, ki zahteva v interesu madžarskega naroda najodločnejšo borbo proti režimu, ki so ga uvedli madžarski magnati.

Madžarska socialna demokracija je močno politično gibanje in preokret stranke, ki se bo izvršil na kongresu, bo dal gibanju novega poleta in novo okrepitev.

Agrarna politika Anglije.

Agrarno gospodarstvo vznemirja tudi Anglijo. Razpravlja se mnogo o tem gospodarstvu. Poseben načrt za izvajanje agrarne politike je uvedel v spodnji zbornici zakladni in minister Snowden ter utemeljeval dne 1. m. m. poljedelski minister dr. Addison. Ureditev agrarnega gospodarstva se naj deli v dva dela: zakon o produkciji in zakon o distribuciji. Poljedelstvo je mogoče dvigniti z dajanjem kmetijskih kreditov, z gradnjo kmetijskih domov in z moderno agrikulturo. Slednjič z dodeljevanjem zemlje onim, ki hočejo zemljo obdelovati. Vlada namerava kupiti neobdelana ozemlja v ta namen ter tudi stabilizirati cene žitu. Izvedbo teh zakonov bodo vršili v najdemokratičnejši obliki kmetijski odbori z ozirom na krajevne razmere. Zajamčena bo v novih zakonih tudi varnost pred izkoriščanjem poljedelcev in upoštevanje interesi splošnosti.

Pohod brezposelnih na Budimpešto. V terek so priredili nezaposleni v madžarskem mestecu Györu veliko zborovanje ter sklenili, da napravijo pohod gladnih v Budimpešto. Policijski komisar je zborovalcem prigovarjal, naj to opuste, ker bi bilo protizakonito in brez uspeha ter da naj rajši izvolijo za Budimpešto deputacijo 12 članov. Delavci so ta nasvet sicer sprejeli, vendar se je veliko število nezaposlenih podalo peš v Budimpešto.

Cankarjeva beseda

ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani.

»In kakor sem jim bil hvaležen za njih zasmeh, tako sem jim hvaležen za češčenje: zakaj izvor je isti, le voda je drugačna.«
(Cankar, Krpanova kobila.)

Zbrali so se rodoljubi, rodoljubnih misli prežeti in so postavili spomenik prvaku slovenskih pesnikov. Nagibi, ki so jih vodili, da so mu postavili bronast kip na oklesano skalo in mu dali muzo za družico, so ostali njihova tajna.

In tedaj je napisal Ivan Cankar besedo, polno žgočega humora:

»Toda ob istem času so ljubili in v isti sapi so častili Koseskega; isti ljudje, ki sem jim bil pijanec in prismojenec... Njih ljubezen ni izlita name in na moje pesmi; sama zase živi, sama vase je zaljubljena in zgleduje se nad svojo velikostjo in genljivostjo. Razumeli me boste bolj natanko, če vam rečem, da ljubijo bolj moj spomenik, nego mene.«

Spored proslave je bil dolg in imeniten.

Ivan Cankar je zapisal o govorniku pri odkritju Prešernovega spomenika:

»Postavni mož je govoril: »Slovenski narod, siromak nad siromaki! Ubog si bil in ubog ostaneš, suženj si bil in suženj ostaneš... In kadar nekoč pogineš od vsega hudega, bo tvoja smrt, kakor je smrt obnemoglega delavca — brez tolažnika pojdeš na oni svet, tvoja poslednja postelja bo jarek ob cesti!... Pozabljen bo tvoj grob, ali z zlatimi črkami bo zapisano in daljna tisočletja bodo brala: Tako je pel narod, ki ga ni več! — Naše veselje in naša tolažba je taka misel ob današnjem dnevu, ko slavimo spomenik Koseskega, slava v gaju naše umetnosti!«

Zmotil ga je debel glas.
»Ne Koseskega, temveč Prešerna!«
Mož govornik je srdito pogledal... Čisto nenadoma se je izpremenil njegov glas, nič več ni bil sladak in prijeten.

»Proklete duše, kaj se pa utikate v mojo besedo! Koseski ali Prešern — beračija je beračija. Saj se nismo zbrali, da bi reševali zgodovino in vse priprave njene, temveč zbrali smo se, da se krščansko napijemo, da zapojemo ter da kvantamo.«

Vstali so rodoljubi in pozdravili goste, z godbo, kot se spodobi. Potem pa so namerili korak k spomeniku.

Ivan Cankar je zapisal:

»Hiše so gledale ošabno in prazniško, kakor ob cesarjevem godu, nekateri so bile celo pobeljene; izpod streh so visele dolge zastave.

Zahvaljen, Ti klošter veselih čednosti, da pozdravljaš spodobno svojega patrona!«

Seveda je slavlju sledila tudi veselica. Kdo bi se tudi ne veselil, kdo bi zameril rodoljubom, da se razvedre po težkem delu.

Ivan Cankar je zapisal:

»Ob tisti uri se je pričela poglavitna slovesnost. Jeziki, prej že težki in neokretni, so bili nenadoma prečudno

gibki... Zrahljali so si pentlje, odpeli so si ovratnike, vrhne suknje so slekli, celo pasove so si olajšali — in glej, bližji so mojemu srcu! Nič več ni uklenjen njihov smeh, nič več ne laže njih pesem. Vesela kvanta se je bila našemila za kapucinca, pa se ji je kmalu dolčas zazdelo in ob prijetnem večeru je gola planila iz kute! Kakor si gola, pozdravljena bodi!«

Čemu vsa ta proslava?

Ivan Cankar je odgovoril:

»Koga, pravite, da častimo nocoj, katerega svetnika, dobrotnika in imenitnika. Sebe častimo, bratje v Kristu, sebe in svoj spomin... Nekdo, kaj vem kdo — tam stoji njegov kamen ob oglu,

bog mu ga blagoslovi — ta nas je spomnil na to lepo praznovanje. Kdor že bodi, ajd ali kristjan, bog mu dal sveta nebesa, mi pa smo pili... Kdor koli je že bil, ki stoji na kamnu, naš patron je bil, pijmo na njegov spomin!«

Delavstvo — Hlapec Jernej — res ljubi Ivana Cankarja z vso ne-sebično ljubeznijo. Postavilo mu je vreden spomenik s književno »Cankarjevo družbo«. Okrog nje se zbira in sledi pozivu Ivana Cankarja:

»Le vkup, ti uboga gmajna! Mi smo sejali, naša je žetev, sužnji, vstanite! Le vkup, uboga gmajna!«

Berlin—Bagdad — ali Drang nach Osten.

Boj za Orient se pričinja iznova.

Nemčija je bila pred vojno jako kapitalistično-imperialistična država, ki je ne le s svojo diplomatsko drznostjo, nego tudi s svojim kapitalom naglo razširila svoj vpliv. Pred vojno si je pridobila nekaj večjih kolonij, obenem pa tudi s svojimi investicijami velik vpliv, zlasti v orientalskih deželah. Bobneča imperialistična lozinka Nemčije je bila pred vojno Berlin—Bagdad, to je, železniška zveza od Berlina do Bagdada v Mezopotamiji (v Aziji) in s tem tudi z vsemi obmejnimi ozemlji najboljše trgovinske zveze. Jasno je, da ta politika ni bila všeč ne Franciji, ne Italiji, ne Srbiji, oziroma Balkanu, pa tudi Angliji ne. Balkan je bil francosko orientiran; navedene velike države so pa videle v tej nemški politiki konkurenco in so jo pobijale.

Vojna je ta načrt Nemčije uničila. Nemčija je brez kolonij, brez vojaštva in ogromno dolga ima. Kljub vsemu tem nesrečam, se je pa v Nemčiji kapital po katastrofalni devalvaciji koncentriral in sedaj pričinja iznova iskati pot na Vzhod in tam investirati svoj kapital. Tako je napravila družba Berger-Holzmann-Siemens s perzijsko vlado pogodbo za graditev železnic, ki so deloma že dovršene. Ta firma gradi železnice tudi v Turčiji. Nemci se pa tudi pogajajo z Irakom in so pripravljeni prevzeti petrolejske vrelce, ki sedaj

počivajo kot rezerva. Tu posejajo Nemci v interese britskih, francoskih in italijanskih interesov in se zaradi tega pričinja zakulisna in politična borba v interesu kapitalizma bivše velike antante. Sporna vprašanja, ki smo jih imeli pred vojno, se iznova porajajo, dasi Nemčija nima nikamor drugam izhoda, kakor v Orient.

Pri teh investicijah pa nemški kapitalizem ne nastopa pod svojo firmo, ampak večinoma pod tujo, zlasti italijansko, kot večji udeleženec. Tako v Iraku petrolejske družbe Agencio Generale Italiana di Petrolio, čeprav je že mirovna pogodba hotela nemško udeležbo preprečiti.

Ta proces omenjamo kratko zaradi tega, da pokažemo, kako se pripravlja nova vojna, kar je temlažje, ker tvori Evropa pol stotine držav in državic. Te in drugačne difference bi se vsaj deloma odpravile, če bi imeli Zedinjeno Evropo.

O slabih žetvih poročajo zopet iz Amerike, baje radi hude suše. Svet pa že pozna take-le vesti, ki se pojavljajo redno vsako leto ob času žetve in imajo edini namen, da zvišajo ceno žitu in osigurajo ameriškim žitnim magnatom velike dobičke.

Ali si že član »Cankarjeve družbe«? Poskrbi, da bodo tudi Tvoji prijatelji postali naročniki. Za 20 Din dobiš štiri lepe knjige.

Pri izletih, športu in igrah je najbolj uporabna

NIVEA-KREMA

Svetloba, zrak, veter, napravijo kožo hrapavo. Svetli solnički žarki pa povzročajo pogostoma nadležne in navedene boleče opreline. Varujte se tega! Treba je torej, da poprej Vašo kožo drgnete z Nivea-kremo in če je potrebno to večkrat ponovite. — Samo Nivea-krema vsebuje koži sorodni eukerit, nato se opira njeno izvrstno delovanje. — V puščah jo dobite po 3, 5, 10 in 22 Din, v tubah iz čistega cina po 9 in 14 Din

Jugosl.
P. Beiersdorf & Co.
d. s. o. j.
Maribor, Meljska cesta št. 56

Pobijanje draginje in brezvestne spekulacije.

Kot življenske potrebščine se smatrajo vsi predmeti, ki so človeku za njegov obstanek in kulturno življenje potrebni. — Ministrstvo socialne politike ukorava tudi oblasti, ki se ne drže zakona o pobijanju draginje.

Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je iz brezštevilnih poročil, kakor tudi lastnih opazovanj, doznalo, da se v nekaterih mestih ne držijo odredb zakona o pobijanju draginje življenskih potrebščin in brezvestne spekulacije (Ur. l. 6/5 ex 1922), niti privatniki niti državne oblasti in da se zato zdi, kakor da bi bil ta zakon že razveljavljen.

Zakon o pobijanju draginje življenskih potrebščin in brezvestne spekulacije z dne 30. XII. 1921 (Ur. l. št. 6/5 ex 1922) kakor tudi pravilnik za izvrševanje tega zakona (Ur. list 311/99 ex 1922) sta še vedno v veljavi ter mora vsakdo strogo po njem postopati.

Pod »življenskimi potrebščinami« se temeljem tega zakona razumejo, ne samo ljudska hrana (jedila in pijače), kakor je to mišljenje v širokih ljudskih slojih pogrešno razširjeno, temveč tudi živinska hrana, obleka, obutev, kurivo, razsvetljava, poljedelske priprave, kmečko orodje, zdravila in drugi predmeti nujne potrebe, kakor tudi material za njihovo izdelovanje, z eno besedo, vsi taki predmeti, ki čuvajo in ohranjajo telesni obstanek in omogočujejo človeku življenje po današnjih kulturnih potrebah, izvzemši predmete, ki služijo samo luksusu (čl. 1. zakona in čl. 1. pravilnika).

Temeljem čl. 6 zakona in čl. 3 pravilnika, so vsi prodajalci življenskih potrebščin, na debelo in drobno, dolžni označiti cene blagu, ki ga prodajajo.

Prodajalcu je prepovedano zahtevati za vse vrste življenskih potrebščin višjo ceno nego je ona, ki zajamčuje običajni in dovoljeni dobiček, ki ne sme v nobenem slučaju biti višji od 25 odstotkov.

Prepovedano je: kopičiti življenske potrebščine; verižiti; nakupovati na poti na trg, s čimer se povzroča pomanjkanje življenskih potrebščin; uničevati življenske potrebščine in ponujati višje cene.

Po čl. 12 pravilnika so policijske, odnosno občinske oblasti dolžne postopati po določilih tega zakona, ne samo na prijavo poedincev, temveč tudi po uradni dolžnosti.

Ali si že dobil novega naročnika za »Delavsko politiko«, smatraj to za svojo dolžnost!

Tone Maček:

Ženin iz Amerike.

Mati se je spomnila svoje trde mladosti in je morala na tihem pritrčiti hčeri, ki je dostavila:

»Če bi imel Tone količkaj izgleda, da bi mogel to, kar si je najbolj želel, doseči tudi v domačem kraju, verjemite mi, ne bi bil hodil v Ameriko. Sam mi je to rekel. In zato tudi tako želi, da bi se čimprej vrnil, kakor hitro si pridobi najpotrebnejše.«

Mati se je spomnila svoje trde mladosti in je morala na tihem pritrčiti hčeri, ki je dostavila:

»Če bi Tone imel količkaj izgleda, da bi mogel to, kar si je najbolj želel, doseči tudi v domačem kraju, verjemite mi, ne bi bil hodil v Ameriko. Sam mi je to rekel. In zato tudi tako želi, da bi se čimprej vrnil, kakor hitro si pridobi najpotrebnejše.«

Še dolgo sta govorili tisti večer predno sta šle k počitku in še enkrat sta Tonetova darila otipali in ogledali od vseh strani. Tilka je pisno še enkrat prebrala predno je ugasnila luč.

Kmalu se je raznesel po okolici glas o bogati pošiljki, in prihodnje dni je začelo pravicato romanje k

Tilkini koči. Krajčeve je sama povabila, zlasti Nandeta, ki je bil še doma na božičnih počitnicah. Nandeta se je zlasti zanimal za časopise in ostal je celo popoldne in jih prebiral. Mnogokaj jima je moral raztolmačiti kar sami nista razumeli. Kljub vsemu, kar ga je žalostilo, se je moral tudi on radovati Tilkine sreče. Taka malenkost in vendar napravi včasih človeka brezmejno srečnega.

Prišli so tudi Mejovškovi, ki jih je Tone v pismu naročil pozdraviti. Vsi so se bili edini v tem, da Tone ni kar tako, da se bo še daleč dokopal, in vsi so ga Tilki privoščili. Prihajale so zdaj tudi bližnje sosedice, ki jih je prignala radovednost, da se na svoje oči prepričajo o tem, kar se je govorilo. In govorilo se je marsikaj, zlasti med ženskim svetom. Tako so nekatere vedele povedati, da je Tilki poslal ženina iz Amerike celo balo in da v kratkem sam pride in jo po poroki odvede s seboj; druge so celo videle, kako je nekega večera škripal težak voz proti Zagaju, naložen z raznimi zaboji in škatljami. Tudi so trdili, da je Tone poslal iz Amerike veliko denarja, da kupi Tilki v okolici kako primerno posestvo, in na praznih Treh kraljev se je kakor mimogrede oglašil tudi stari Zakrajšek, ki je svoje, nekda veliko in

lepo posestvo malodane zapil in so mu grozili z bobnom.

»Slišal sem, da kupuješ grunt? Pridi si mojega ogledati.«

»Ali prodajate?«

»Če bi dobil primerne kupca. Veš, na stara leta bi se rad odpočil. Kupi Ti.«

»Jaz? S čim? Kako Vam sploh kaj takega v glavo pade? Kje pa naj vzamem?«

Stari je bil začuden:

»Saj Ti je fant poslal iz Amerike, da kupiš grunt.«

»Kdo Vam je pa to natvezel?«

»Saj se splošno govori.«

Tilka se je razjezila:

»Oh, ta šmentani svet, koliko ima opraviti z nama. Kaj vendar ljudi to briga!«

»Pa saj je Tone sam rekel, ko je bil še doma, da gre v Ameriko zato, da bi mogel kaj prikupiti.«

»Že mogoče, ali Vašega grunta gotovo ne. Če bo mogoče kupiti Mejovškovo njivo, bova zadovoljna. Dalj časa ga pa tudi ne pustim v Ameriki.«

»Torej Ti ni poslal tavžentov?«

»Ali mislite, da se v Ameriki po tleh pobirajo? In tudi če bi se, on bi gotovo ne gospodaril z njimi tako lahkomiselno, kakor ste Vi!«

Stari je odskočil, kakor da ga je gad pičil:

»No, no, le nikar ne prevzetuj. Misliš če imaš fanta v Ameriki, da si že lahko ošabna? Bogve, kako se še stvar izteče.«

»Čemu pa potem hodite meni svoj grunt prodajati?«

Ozlovoljen je Zakrajšek odšel. Prišli so še drugi, ki so hoteli prodati to in ono, zopet drugi so jo prosili posojila na svoja zadolžena posestva. Prihajali so razni potrebni in nepotrebni reveži in so jo prosili raznih podpor ter so bili skrajno razočarani, če so dobili samo krajcar ali kos kruha. Predbacivali so ji skopništvo.

Občutila je preklestvo denarja, še predno ga je kaj imela.

Medtem so minevali dnevi in tedni. Zima se je že nagibala h koncu. V jasnih in toplih februarjskih dneh je mati obrezala trte v vinogradu. Da bi bilo delo opravljeno, ko pride čas prvega kopanja. Tilka ji pri tem ni mogla dosti pomagati. Odhajala je zjutraj, ko je bilo še temno in je prihajala zvečer, ko se je že davno storila noč. Kljub temu je bila vesela. Saj ne bo več dolgo. Še tja do jeseni, potem pa bo doma gospodinjala. O, kako je že po tem hrepenela. Velika noč je bila tisto pomlad pozno.

Doma in po svetu.

Bivši predsednik Saveza železničarjev Jugoslavije umrl. V Zagrebu je dne 27. julija nenadoma preminul v najlepši moški dobi bivši predsednik Saveza železničarjev Jugoslavije, **Franjo Korene**, železniški delavec v delavnici drž. železnice. S smrtjo Korene izgubi delavsko gibanje enega svojih najboljših prvoboriteljev. Še prav posebno pa bo ta izguba zadela »Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije«, katerega član in funkcionar je bil do svoje smrti. Bil je tudi naročnik našega lista. Vrlega pokojnika bomo obdržali v trajnem spominu, težko prizadeti rodbini pa izrekamo naše sožalje.

Izobčenci in njih obkovoalci. Ne vem, kako bi rekel. Ali se mi gabi ali me jezi. Ali je glupo ali hudobno. Tega se domislim vsikdar, kadar čitam sočutna poročila o nezaposlenih in socialni bedi po raznih državah. Pišejo o socialni bedi in gladi v Rusiji, na Kitajskem, v Indiji itd. Vsi ti siromaki, ki tam po teh deželah umirajo gladi in opravljajo suženjstvo so — usmiljenja vredni in v opisovanjih teh nesrečnejšev in zatirancev zlivajo gospodje vseh kategorij najsrčnejša čutila pomilovanja. Da, res je, človek je zverina, zato dela po svetu svojemu bratu tako brutalno krivico. — Toda, kako je doma, v Evropi in drugod, koder velja velika morala človekoljubja in spoštovanje človeka kot človeka? Poglejmo! V civiliziranih državah je danes do 20 milijonov nezaposlenih delavcev. Tudi to je velika številka; tudi ti naši bratje in sestre gladujejo in umirajo, ker so izobčeni iz udeleževanja v človeški družbi in izobčeni od sadov dela, ker hoče kapitalistična družba imeti velik, velik dobiček. In vsi ti, ki najbolj obkovojejo nesrečo in bedo izvenevropskih, ruskih in drugih siromakov v njim sovravnih, versko tujih državah, se bore doma proti preskrbi nezaposlenih potom zavarovanja za nezaposlene, potom skrajšanja delovnega časa, potom dviga produkcije z novimi gospodarskimi podvzetji. Dvajset milijonov delavcev ne šteje tem ljudem nič: odpraviti hočejo še to delavsko varstvo, ki ga imamo; ne v Avstriji, ne v Nemčiji, ne v Angliji ni denarja ne dela: povsod glasujejo zlasti konservativci in kapitalisti proti zadostni preskrbi nezaposlenih, proti skrajšanju delovnega časa, proti socialni zakonodaji itd. — Ali niso torej vse te solze — laž in hinavščina, politična demagogija?

Češki urad za zavarovanje delavcev, je ustanovil v Prazi, Brnu in Ustju, po eno poskusno postajo za proučevanje tuberkuloze, opremljene z vsemi modernimi diagnostičnimi pripomočki phtphyseologije. V teh postajah, ki služijo samo diagnostičnim ugotovitvam, bodo bolnike pregledovali, v koliko se lahko zdravijo doma, v koliko bi bilo uspešno zdravljenje že zamujeno, oziroma bi bila bolezen nevarna za okolico. Kaj takega bi tudi pri nas rabili.

Macdonald se je mudil na oddihu na Barvarskem. Ob tej priliki je obiskal Inomost in pasijonske igre v Oberamergau. Dne 6. avgusta se je vrnil v London, odkoder gre na daljši odmor na Škotsko.

Proletarska zavest v italijanskem delavstvu ni umrla. Inozemski listi poročajo iz Turina o ljutem spopadu delavstva s fašistično policijo. V avtomobilskih tovarnah »Fiat«, je delavstvo radi težkega gospodarskega stanja stopilo v štrajk in zahteva zvišanje plač. 30. julija je delavstvo priredilo javne demonstracije z obhodom po mestu, pri katerem je nosilo rdečo zastavo in protifašistične napise. Policija je skušala obhod ustaviti, pa se je izkazala preslaba. Šele ko so nastopili močni vojaški oddelki s strojnimi in na konjih, ki so jih pa delavci sprejeli s točo kamenja, se je po večurnih bojih posrečilo demonstracije udušiti.

Spopadi med stavkajočimi in stavkokazi v Lille. V severni Franciji je generalna stavka. Podjetja so naročila stavkokaze iz bližnje Belgije, ki

se vsak večer vozijo s cestno železnico preko meje domov. Na obmejni postaji so transport stavkokazov napadli stavkajoči s kamenjem. Morala je posredovati policija in žandarmerija, ki pa ni mogla demonstrantov obvadati. Šele poklicano vojaštvo je moglo napraviti red. Mnogo oseb je bilo ranjenih.

Med Moskvo in Rimom se je sklenila nova trgovinska pogodba, s katero si nudijo obe državi medsebojne ugodnosti. Fašistično časopisje poje ob tej priliki slavo sovjetom, ostale velesile in zlasti Vatikan, se pa jeze.

Amerika se oborožuje. Kljub razorožitvenemu dogovoru z Anglesko, se Amerika še naprej oborožuje. Za bodoče leto zahteva vojni departement kredit za 23 novih podmornic, ki naj bodo za 600 ton večje kakor dosedanje.

Vlada kmečkih rebelov v Čangči. Poročila, da so vladne čete zopet vrgle uporne kmete iz Čangče, so se izkazale za neresnične. Kmeti so slej ko prej gospodarji Čangče, kjer so baje proklamirali sovjetsko vladno provinco Hupei, Honan in Kiangsi. Inozemci beže iz kitajskih mest. Japonska in Amerika nameravajo v zaščito »svojih podanikov« poslati v kitajske vode močne eskadre vojnih ladij. Položaj v Hankau je kritičen: ameriški konzul je poročal svojemu poslanstvu v Peking, da se mesto ne bo moglo dolgo držati. Uporne čete so se približale Hankau-u na 20 km. Velesile so zbrale pri Hankau-u 11 vojnih ladij za zaščito inozemcev, ki jih je v milijonskem mestu 3000.

Nemirna Indija. Kljub poostrenim policijskim odredbam, so se spopadi med Indijci in Mohamedanci v mestu Sukkur ponovili. Bilo je 5 ljudi ubitih in približno 1000 ranjenih. V Bombayu je prišlo ob priliki razprave proti nacionalistom, med katerimi sta Patel in Pandit Mahavija, v sodni dvorani do burnih protiangelskih demonstracij. Obtoženci so svečano izjavili, da ne priznajo britanskega sodstva. Občinstvo na galeriji je napravilo tak hrup, da je moral predsednik razpravo prekiniti in je izjavil, da se bo obsodba šele čez teden dni objavila.

Vpepelitev s cerkveno asistenco. V Olšanah pri Prazi je bilo ta teden v tamošnjem krematoriju vpepeljeno truplo češkega pisatelja Kalala. Vpepeljevanju so prisostvovali vladni funkcionarji in duhovščina, ki je izvršila pogrebne obrede.

Groß Szapari, bivši graščak v Murški Soboti, guverner Reke in poznejši ogrski poslanik v Londonu, je bil na Dunaju od več svojih upnikov obtožen goljufije, ki zahtevajo njegovo aretacijo. Brez gotovine je s svojo ženo nakupil pri dunajskih draguljarjih razne dragocenosti v vrednosti 28.000 šilingov. Plačeval je z menicami, ki pa so se izkazale brez vrednosti. Tudi v raznih dunajskih hotelih je ostal 10.000 šilingov dolžan. Ko ga je neki draguljar tožil na plačilo, so se takoj oglasili številni ostali upniki. Pod prisego je izjavil grof sodišču, da znašajo njegovi avstrijski dolgovi pol milijona šilingov. V Murški Soboti je posedoval grad in posestvo, cenjeno na 90 milijonov dinarjev, ki je bilo obremenjeno samo z 9 milijoni dinarjev. Pred kratkim je pa nekim prijateljem prodal posestvo za 8 milijonov dinarjev, čeprav se je upnikom obvezal, da ga ne proda brez njihovega soglasja.

Kralj užigalic ing. Kreuger in Toll na Švedskem, ki je zakupil tudi naš monopol užigalic, ima osebnih dohodkov na leto (1929) 33.300.000 dinarjev. Družba pa je delala to leto z dobičkom skoro 770 milijonov dinarjev. Švedska ima sploh jako veliko in močno industrijo.

Kmetje proti bankam. Romunski kmetje v Transilvaniji so imeli več shodov, na katerih so zahtevali od vlade energičnih ukrepov proti bankam, ki zahtevajo za svoja posojila oderuške obresti.

Bivši cesar Viljem in panoptikum. Bivši nemški cesar Viljem, ki živi na

Plavanje - pravi ženski šport.

Malokater telesne vaje pripomorejo ženi do izpopolnitve njene lepote tako kot plavanje. Dobre plavalke imajo vedno lep stas in ako so previdne tudi zelo lepo polt. Paziti morajo na to, da jim voda in prehudo solnce ne pokvari kože. — Pravilna uporaba obeh krem Elida idealno osigura vsaki ženi lepo in nežno kožo.

Pred kopeljo na prostem in zvečer preden se gre k počitku se uporablja nočna krema Elida. Ona povrne koži masčobo, ki ji je bila odvzeta. Po kopelji in vsak čas podnevi, ob solncu in ostrem vetru se poslužujte dnevne kreme Elida. Ta ščiti kožo ter ji da toliko opevano alabastru podobno barvo.

KREME ELIDA

Lekarnar pred sodiščem.

Bolni delavci, člani OUZD, so dobivali od lekarnarja manjše količine zdravil, kakor pa jih je predpisal zdravnik in ki bi bile po njegovem mnenju potrebne za ozdravljenje.

Pred okrajnim sodiščem v Ljubljani se je vršila 6. avgusta 1930 kazenska razprava proti lekarnarju Slavku Hočevarju (iz znane lekarniške družine na Vrhniku), lastniku javne lekarnje v Sp. Šiški.

Potek zelo zanimive in posebej še za delavstvo zelo važne razprave, je bil sledeč:

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je dal kemično preiskati dve vrsti zdravil, ki jih je dvignil zavarovanec na uradov recept v lekarni Slavka Hočevarja v Sp. Šiški.

Kemična analiza, ki jo je izvršil kemični inštitut ljubljanske univerze, je dognala: v prvem zdravilu je manjkalo — po svedočbi o analizi — 0,71 g kalijevega jodida, v drugem zdravilu pa je bilo le 1,75 g Codeina. Le toliko Codeina je bilo, čeravno je predpisal zdravnik 3 g Codeina in čeravno je urad plačal račun kot da bi bil dobil dotični zavarovanec zdravilo, ki ima 3 g Codeina.

Ko je dobil okrožni urad rezultat analize, je prijavil dejanski stan državnemu tožilstvu, k tej prijavi pa je še dodal sledeče: V 4 slučajih je ugotovil urad z zaslišanjem prizadetih zavarovancev, da so dobili v lekarni Slavka Hočevarja v Sp. Šiški manjše količine zdravil, kakor pa jih je uradu Slavko Hočevar v Sp. Šiški zaračunal.

Tako na primer je dobil zavarovanec v lekarni Slavka Hočevarja 8 Burro-tablet, uradu pa so zaračunali tako, kakor da bi bil ta delavec dobil 32 takih tablet.

Lekarnar Slavko Hočevar je trdil, da ni imel namena oškodovati urad in da se je to zgodilo le pomotoma.

Zanimiva je bila izjava strokovnega izvedenca gospoda lekarnarja Rudolfa Ramorja. Docim je priznal, da je ekspedicija kalijevega jodida opravičljiva in razumljiva, je glede ekspediranih Codeinovih praškov povedal svoje mnenje, da more nastati tak velika diferenca med predpisanim in ekspediranim zdravilom le po veliki malomarnosti, če ni goljufivega namena.

Lekarnar Slavko Hočevar je bil pri tej razpravi oproščen.

V razlogih oprstitilne razsodbe je sodnik povdaril sicer, da ekspedicija Codeinovih praškov ni bila v redu, vendar pa ni dokazano, da bi bil to Slavko Hočevar v goljufivem namenu napravil.

Tekom razprave pa sem mogel slišati še važnejšo ugotovitev: okrožni urad je napravil v zadnjem času nad 50 revizij v

lekarnah v Sloveniji. Te revizije je izvršil, ker se je hotel preveriti, če oddajajo lekarnarji tudi dejansko taka zdravila in v takih količinah, kakor jih predpisujejo zdravniki.

Rezultati kemičnih analiz pa so bili — tako se je slišalo na razpravi — taki, da je izvršil okrožni urad menda 18 kazenskih prijav.

Kemična analiza je naprimer ugotovila, da je ekspediral lekarnar v nekem kraju dvakrat po vrsti mesto Codeinovih tablet enostavno morijevce tablete, ki so še enkrat cenejše kot pa Codeinove.

Ali pa: jodova raztopina mora biti 10-odstotna — tako predpisujejo zdravniki in tako jodovo tinkturo zaračunavajo tudi lekarnarji okrožnemu uradu. — Vse polno pa je ugotovljenih primerov, da so dobili v lekarnah ne 10-odstotno, marveč le 7, 6, 5, 4-odstotno jodovo tinkturo. Da, celo to je bilo mogoče utrditi z analizo, da je neki lekarnar ekspediral ob reviziji le 2,5-odstotno jodovo tinkturo.

Ravno tako bi človek skoraj ne verjel, da je mogoče, da so v neki lekarni ekspedirali zdravilo, ki je vsebovalo le 0,915 g kalijevega jodida, na receptu pa je zdravnik predpisal 5 g tega zdravila.

Odkrito priznam: Na razpravi sem strmel. — Smatram pa za svojo dolžnost, da obvestim o tem pri okrožnem uradu zavarovano delavstvo.

Tako stanje je nevzdržno. Prizadetih faktorjev dolžnost je, da brezpogojno postopajo proti vsem onim, ki so se jim dokazale nepravilnosti.

Pravilno pa je postopal okrožni urad, da je tudi v tej smeri uveljavil svoje pravice. To mora storiti tudi v bodoče, ker mora varovati brezobzirno interese svojih zavarovancev. — Delavci upajo, da bo okrožni urad strogo nadziral ekspedicijo zdravil.

Na razpravi proti Slavku Hočevarju iz Sp. Šiške je trdil imenovani tudi, da mu je rekel tajnik Apotekarske komore v Beogradu, da imajo tam prijavljenih vse polno takih zadev, vendar pa se stanovska korporacija nima časa pečati s temi stvarmi.

Bolnik-delavec, član OUZD, je torej tako malo vreden, da je postranska stvar, če ozdravi ali umre, oziroma boleha še nadalje. Vsekakor bi bilo umestno, da se o tem izjasni Apotekarska komora.

Lovro Jakomin.

graščini Doorn, je še vedno raskav in ošaben mož. Viljem je znana osebnost, zato ni čudno, če marsikdo želi, da bi ga videl. Tako je turistična skupina iz dežele Teksas v Ameriki brzojavila Viljemu, da bi jo sprejel. Med Amerikanci sta bila guverner in njegova soproga. Viljem je pa kratko odgovoril, da sprejema samo tiste, ki jih pozove, da pa sam tudi

ni noben objekt, ki naj bi ga ogledovali ameriški potniki, niti ne panoptikum.

Kino je zgorel v Rio de Janeiro. Nek otrok se je v kinu igral z vžigalicami, pri čemur se je vnel na tleh ležeči film. V hipu je bila cela dvorana v plamenu. Zgorelo je dvojce otrok, 23 otrok je pa težko ožganih.

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

Stanovanjska beda

rešena: občina zgradi eno barako za pet družin in naprosi bansko upravo za izdajanje prepovedi naseljevanja deložirancev pod mostom.

Maribor, dne 5. avg. 1930.

Danes se je vršila seja mestnega občinskega odbora. Prvi je podal poročilo župan dr. Juvan:

Sklene se nakupiti za pogrebe primeren avtomobil mesto 2 parov konj. Amortiziral bi se v 2 letih. — Glede vprašanja

brezstanovanjcev pod mostom

omenja g. župan, da ni percentuelno nobena druga občina v državi toliko žrtvovala proti stanovanjski bedi kakor pa Maribor. Občina je votirala za to preko 40 milijonov dinarjev. — Razen tega je občina doplačala v 6 letih k najemninam okoli 12 milijonov. Danes seveda občina ne more več toliko žrtvovati. V tozadevnem odseku se je sklenilo, da se družinam, ki niso v Maribor pristojne, ne bo dalo stanovanj. Samo pet družin je pristojnih v Maribor (svet pod mostom pa je državna last). Teh 5 družin bo občina spravila v provizorno barako, da si potem sami poiščejo stanovanja. Baraka bi stala okoli 30 tisoč dinarjev. Istočasno se bo zahtevalo od banske uprave, da po policiji prepreči nadaljnji prihod takih strank pod most.

Delavski zastopniki so vprašali župana, kje naj najdejo deložiranci zatočišče, kadar jih vržejo na cesto.

Predlog delavskih zastopnikov, da se zakon o pobijanju draginje in navijanju cen razširi tudi na stanovanja.

Sprejme se dalje predlog Grčarja in dr., da se pristojno ministrstvo opozori, da bi dovolilo postopanje po zakonu o pobijanju draginje in špekulacije tudi pri odiranju s stanovanjskimi najemninami, ki so že davno prekoračile zlato pariteto.

Društvu za zaščito dece in mladine se sklene dati podpora 50.000 Din iz prihrankov mladinskega doma.

Za 3. odsek poročila Žebot: Akt pritožbe Goleža K. radi hodnika pred hišo, se pošlje banski upravi. — Sklene se urediti vsaj provizorno Radvanjsko cesto. — Asfaltni trotoarji se bodo oddali kot običajno tvrdki Pickl za vsoto 350.000 Din. Sklene pa se, da si občina za prih. leto nabavi vse potrebno, da bo občina taka dela v lastni režiji izvršila. — Sklene se tudi urediti Primorsko in Aljažovo ul. Prošnji Sušteršič Julijane za postavitev tobačnega paviljona se ne ugoditi, ker ni krajevnih potrebe.

Dr. Lipold poroča za 4. odsek: Spor med Kumercem in Pečarjem se uredi tako, da dobi objekt v Taborski ul. Kumerc sam, mora pa urediti vsa potrebna popravila in drugo. — Dosedanja sonajemnina se odpo-ve v korist g. Kumercu.

Dijakom srednje tehniške šole se da za dela pri izmeri mesta podpora 120.000 Din. — Nove tržne mize se bodo nabavile z novim proračunom. — Vizintin Mariji se prizna primerna podpora. — Delavskemu domu za odpis davščine za prenos se ne more ugoditi. — Prošnje za odpis kanalske pristojbine se vse odklonijo. — Mestni policiji se dovoli nadaljnja vsota 15.000 Din za uradne potrebščine. — Mestna občina bo akcijo za vzpenjačo na Pohorje podprla, ako bo ta akcija pokazala življensko sposobnost in rentabilnost. Na predlog g. Weikla naj bi občina dala samo delno garancijo za potrebno posojilo; sklene pa se, da bo občina dala po potrebi podporo do 500.000 Din. — Mestna občina je pripravljena prepustiti vojaštvu svoje 3 vojašnice proti zamenjavi Dravske vojašnice in dr. objektov. Zato naj se ti objekti ocenijo. — Mestnim delavcem se za praznik Rešnjega telesa in binkoštni

pondeljek prizna kot plačana praznika. — Narodni odbrani se da 1000 Din. — O prošnji g. dr. Feldmana za zgraditev hotela na Mariborskem otoku bo šele razpravljalo kopalniški odsek. — Pritožbi mesarjev radi avto-voženj po trgu se prizna upravičenost in se sklene vsako uro škropiti ob stojnicah. — G. Weixl predlaga, naj bi mesariji na novem trgu postavili svoje lesene paviljone kakor v drugih mestih. — Predlogu se prizna utemeljenost in se bo prihodnje leto o tem ukrepalo. — Prenosi raznih koncesij se priznajo. —

V tajni seji je bila načelno sklenjena uvedba užitinske davščine, ki se bo pobirala po organih mestne občine na cestah, ki vodijo v mesto. Delavstvo je odločno proti uvedbi te davščine, ki bo samo podražila vsakdanji kruh.

Ljubljana.

Stanovanjske krize v Ljubljani ni.

Tako govore. Meseca julija je bilo vloženih 200 sodnih odpovedi; od novega leta pa že 900. Ti dve številki sicer nista tako veliki, toda vedeti je treba, da je vloženih samo pri mestnem magistratu okoli 3000 prošenj za stanovanja. Hišni posestniki ravnaajo s strankami brezsrčno. Pred vsem draže stanovanja do zneskov, ki jih delavec ne more zmagovati, dalje pa odklanjajo rodbine z otroki. In zidajo nič, čeprav je predsednik društva hišnih posestnikov par let zagotavljal, da bodo potem zidali. Občina pravi, da nima denarja in ne stori nič več, dasi bi se stanovanjska akcija tudi gospodarsko obnesla. Vse, kar se zgodi, je to, da kdo včasih nekoliko »pojamma v cajtengah«. To pa ni komunalna politika. Občina bi lahko storila mnogo z gradbo stanovanjskih hiš in z drugačnimi ureditvami in ukrepi. Vsaj smo že mnogokrat govorili o njih.

Težavna oddaja nebotičnika v Ljubljani. Te dni smo čitali v listih, da je Pokojninski zavod v Ljubljani začasno odložil odajo zidarskih in železobetonskih del pri gradbi 8 nadstropne palače ob Dunajski cesti in Gajevi ulici, z motivacijo, da je glede na izredno višino stavbe in s tem zvezano posebno konstrukcijo potrebno, da se natančno doženejo terenske razmere in da se določi način fundacije. Kakor pa doznavamo od

zanesljive strani, bodo dela sploh znova razpisana, ker je predsedstvo zavoda po temeljiti proučitvi došlih ofert ugotovilo, da obstojajo v posameznih bistvenih točkah proračuna pri posameznih tvrdkah tako velike difference, da stavbe na podlagi dosedanjih pripomočkov in pri vestnem varovanju interesov zavoda ni mogoče oddati. Pravijo, da je bil že razpis nejasen, kar je povzročilo, da posamezne ponudbe varirajo na več milijonov dinarjev, kar gotovo ne bi bil slučaj, če bi bili ofertni pripomočki dovolj detajlirani in jasni. Odobravamo, da so zastopniki nameščencev in delodajalcev v predsedstvu znali pravilno varovati interese zavarovancev. Vsekakor bi bila na mestu največja previdnost Pokojninskega zavoda pri takih razpisih.

Maribor.

Še na desnem bregu Drave smo dobili kolonijo deložirancev; te dni se je naselil pod obokom državnega mostu poštni uslužbenec Šumer z ženo in 4 otroci, ki ga je hišni lastnik v Taborski ulici 22 deložiral. Šumer je invalid, brez ene roke.

Pri delu se je ponesrečil 22 letni N. Ogrizovič, ki je kot delavec zaposlen v tovarni »Železoprometna« v Bistrici pri Limbušu. Padel mu je težek kos železa na nogo ter ga nevarno ranil. Rešilni oddelek mu je nudil prvo pomoč ter ga nato prepeljal v mariborsko bolnico.

Ljudsko gibanje. V mesecu juliju sta bila v Mariboru rojena 102 otroka, to je 50 moškega in 52 ženskega spola; umrlo jih je 52, in sicer 28 moških in 24 žensk. Porok je bilo 31.

Kulturni pregled.

Heinrich Zille, znameniti proletarski risar iz Berlina, je umrl lansko leto 9. avgusta in je o tem takrat tudi naš list poročal. Za prvo obletnico njegove smrti bodo v Berlinu postavili veličasten njegov spomenik, ki ga je izklesal kipar Paul Kentsch.

Ali nabirate člane za Cankarjevo družbo?

Letos bodo še lepše knjige. Vsak čitatelj „Delavske Politike“ naj bo član „Cankarjeve družbe“, ki je naš ponos. S tem pokaže tudi svojo zavednost.

Knjigoveznico

Ljudske tiskarne v Mariboru toplo priporočamo vsakomur!

Veže trgovske knjige, revije, knjige za zasebnike, knjižnice itd. po zmerni ceni in v lepi ter solidni izpeljavi!

Maribor, Sodna ulica 20

Veletrgovina igrač in galanterije

F. König, Celje

USTANOVLJENO LETA 1885

Velika izbira otroških vozičkov, usnjenih izdelkov, kovčegov, ročnih torbic, gramofonov, radio material i. t. d. po najnižjih cenah.

Izredno nizke cene! Največja zaloga plošč! Popravila vseh instrumentov!

Toornica glasbil

MEINEL & HEROLD

Prodajalna: Trg Svobode Maribor.

PRISTOPAJTE K

ŠTAJERSKI HRANILNICI IN POSOJILNICI V MARIBORU

Delež stane Din 100.— Člane sprejema začasno Ljudska tiskarna, Sodna ulica 20.

Otvoritev gostine, restavracije ter kavarne

PLZENSKI DVOR

Slavnemu občinstvu dajeva na znanje, da sva prevzela znano staro restavracijo „PLZENSKI VIR“ ter jo prekrstila v „PLZENSKI DVOR“. Tako restavracija kakor tudi kavarna in priznana salonsko kegljišče je reklama za se.

Postrežba brez vsake kritike!

Otvoritev prenovljenih lokalov v soboto, 16. avgusta, zvečer.

Se priporočata Alojz in Antonija Senica.